

VANGEN VAN VOGELS MET HORIZONTAAL GEPLAATSTE MIST- NETTEN

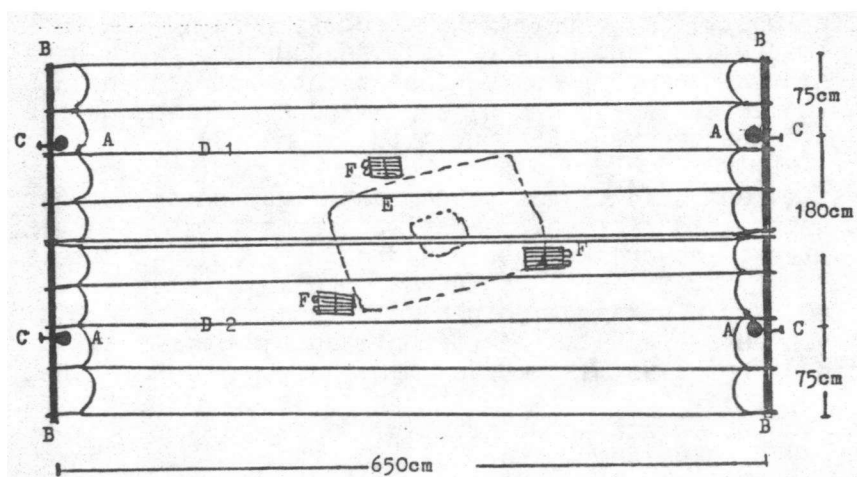
Geruime tijd geleden werd mij verteld dat het mogelijk was vogels te vangen met horizontaal geplaatste mistnetten. Bij een proefneming bleek mij dat het voor vogels inderdaad onmogelijk was uit een horizontaal geplaatst mistnet te ontsnappen. Het maken van een vaste opstelling leek mij het proberen waard. De door mij gebruikte opstelling is weergegeven in drie tekeningen, waarbij een bovenaanzicht, een zijaanzicht van de lange zijde en een zijaanzicht van de korte zijde is aangegeven. (Figuur 1 tot en met 3)

Eerst is een drinkvijvertje gemaakt, waarboven het net geplaatst moest worden. In het waterarme gebied waar ik vang trekt een drinkvijver bij droog weer altijd vogels aan. Uit figuur 1 blijkt dat de verticale paaltjes (A) op 180 cm van elkaar zijn geplaatst en niet aan de einden van de ca. 330 cm lange horizontale mistnetstok. Hierdoor buigt de mistnetstok minimaal door als het net geplaatst is. De afstand van 650 cm is de lengte van een gespannen zes meter net plus de lengte van de lus-sen. Het is belangrijk dat de spandraden goed strak zijn gespannen. Als de paaltjes (A) op deze wijze zijn geplaatst, kunnen twee zes meter netten aan twee mistnetstokken (B) tussen de paaltjes worden gespannen. De spijkers (C) zijn aangebracht om te voorkomen dat de mistnetstokken langs de paaltjes naar beneden zakken. De door mij gekozen hoogte van de spijkers houdt verband met een minimale hoogte van het net, waarbij er voldoende plaats overblijft voor het plaatsen van lokkerkooitjes. Tevens moet voorkomen worden dat vogels in het net op de grond komen te liggen. De spijkers op verschillende hoogtes maken het ook mogelijk het net een zekere scheefstand aan te laten nemen. Dit kan nuttig zijn bij bepaalde windrichtingen, ongelijk grondoppervlak en als middel om het net iets op te spannen. In plaats van spijkers kan natuurlijk ook met andere

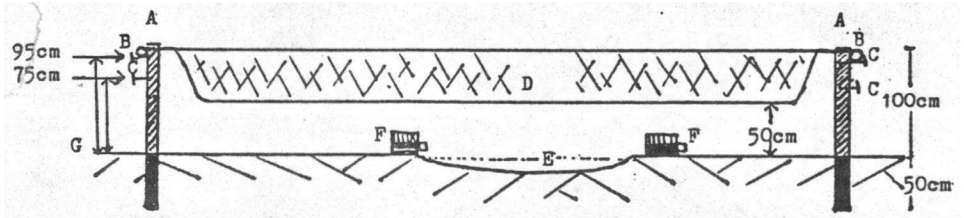
VANGEN VAN VOGELS MET HORIZONTAAL GEPLAATSTE MISTNETTEN

Schaal 1 : 50

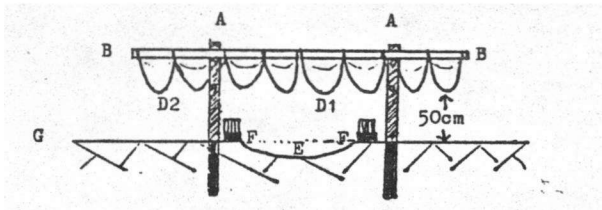
Figuur 1: Bovenaanzicht

Figuur 2: Zijaanzicht lange zijde

Figuur 3: Zijaanzicht korte zijde

LEGENDA

- A- 4 vertikale palen $\varnothing$ 75 cm, $\pm$ 150 cm
- B- mistnetstok, tweedelig oud type, 2 maal
- C- 8 spijkers waar mistnetstok op kan rusten
(hoge, lage en/of scheve stand)
- D1 en D2- 2 vierbaans zes meter lange mistnetten
- E- drinkvijver F- lokkerskooien G- grondoppervlak

materialen voorkomen worden dat de mistnetstok (B) langs de paal (A) afglijdt. Bv. elastiek of touw. Ook de op 180 cm van elkaar geplaatste paaltjes geven een uitbreiding van de mogelijkheden. Het net kan bv. 70 cm naar links of rechts verplaatst worden. De invalplek van de vogels kan per vogelsoort en per weertype verschillend zijn. Tenslotte is het ook mogelijk het net extra op te spannen door de ene mistnetstok tegenovergesteld aan de andere langs de palen te verplaatsen, zover tot de gewenste spanning is bereikt. Tenslotte is het aan te bevelen een lokatie te kiezen waarboven of waar dichtbij bomen of takken zijn van waaruit afgedaald wordt naar het net.

Het voorgaande geeft een mogelijkheid aan. Natuurlijk kunnen er netten van grotere lengte worden gebruikt. Ook meer dan twee netten naast elkaar is goed mogelijk. Ideaal lijkt mij te vangen met een horizontale installatie bij een wat ingezonken drinkpoel van geringe grootte. Het improviseren van een horizontale vanginstallatie is eenvoudig. Voor de verticale palen kunnen halve mistnetstokken worden gebruikt.

Ook bestaande objecten zoals bomen en palen in combinatie met de mistnetstok en wat touw is een mogelijkheid. Een proefneming dichtbij of op een vinkenbaan met een horizontaal opgesteld net, met gebruikmaking van dezelfde lokmiddelen als bij het slagnet, lijkt mij het proberen waard.

Een belangrijk punt is natuurlijk het uit het net halen van de vogels. Mijn ervaring is dat het eenvoudiger is bij een horizontaal net dan bij een vertikaal net. De vogel bevindt zich altijd in de punt van de V-vormige baan. Minder omsloten dan bij het verticale net. Een lege baan kan eenvoudig dicht worden geschoven. Bij twee netten naast elkaar, kan vanaf de zijde het midden van het net gemakkelijk bereikt worden. Bij meer dan twee netten naast elkaar is het ook mogelijk tussen de netten te werken. Daar zijn ze soepel genoeg voor. Tenslotte mijn ervaringen en resultaten. In het voorjaar en de zomer van 1988 ving ik met de twee horizontale netjes en op korte afstand (30 m) daarvandaan met

3 à 4 negen meter lange netten. Bij de negen meter netten waren naast water en voedsel ook lokkers aanwezig. Bij de twee horizontale zes meter netten alleen water. Met de vier vertikale netten ving ik vier maal het aantal van de horizontale. Het vangoppervlak van de verticale netten was wel tien maal zo groot als bij de horizontale. (4 x 9 met twee vangzijden van 2.50 m hoog is 180 m², tegen 3 x 6 met een vangzijde is 18 m²) Bij het horizontale gedeelte werden veel vogels gevangen die veel drinken. Vinkachtigen o.a. kruisbekken, maar ook mezen, roodborst, merel, fitis, tjiftjaf, witte kwikstaart, winterkoning, boompleper en zelfs een grote bonte specht. Allemaal soorten die ook met de verticale netten werden gevangen.

Vanaf begin augustus tot half oktober ving ik niet met de horizontale opstelling. In de tweede helft van oktober ben ik hier weer mee begonnen. Een nadeel in deze tijd van het jaar is dat het net vrij snel vol raakt met bladeren. Door het net aan de mistnetstokken, gespannen gehouden door twee personen, van de verticale palen af te nemen en omgekeerd weer te plaatsen, vallen de meeste bladeren uit het net. De wat betere vangsten begonnen pas weer nadat het blad van de bomen af was. Dat tijdstip viel in 1988 ongeveer samen met de komst van de eerste barmsijzen. Na het plaatsen van lokkers, sijs, kleine- en grote barmsijs stegen de vangsten met de horizontale netjes spektakulair. Terwijl op beide lokaties zowel water, voedsel en lokkers waren, ving ik vier maal zoveel vogels met de twee zes meters dan met de vier negen meters. Van 14 november 1988 tot 1 februari 1989 ringde ik 500 barmsijzen. Hiervan werden 400 met de horizontale netten gevangen. Ook meen ik te konstaten dat bij het vangen van enkele vogels van een grotere groep er bij een vertikaal net een schrikreactie kan ontstaan bij de niet gevangen vogels, waardoor ze op de vlucht slaan. Bij het horizontale net gebeurt dit niet, integendeel het lijkt wel of de vogels in het net de nog niet gevangen vogels aantrekken. In het seizoen 86/87 ringde ik bij mijn woning ruim 600 barmsijzen. De invasie was toen veel groter dan dit seizoen. Vaak waren er toen groepen van vijftig

tot een paar honderd vogels die langs mijn lokatie kwamen. Daar ving ik er dan naar schatting zo'n 5 à 10% van. Nu denk ik dat het percentage van de gevangen vogels van de voorbijtrekkers wel 75% is. Volgens mij zijn er een paar redenen voor aan te wijzen.

- a. De achtergrond bij een horizontaal net is optimaal.
- b. Bij het in het net geraken van vogels ontstaat geen schrikreactie bij nog niet gevangen vogels.
- c. De vogels hangen in het net in een natuurlijke houding vlak boven de grond.
- d. Vogels stuiteren niet uit het net zoals bij verticale netten voorkomt.
- e. De vogels maken op het einde van de daalvlucht een zachte landing in het net, waardoor minder onrust ontstaat.

Met andere lokkers dan sijsachtigen heb ik nagenoeg geen ervaring, evenmin met de bandrecorder.

Het leek mij de moeite waard andere ringers in te lichten over deze vangmethode die vermoedelijk niet algemeen bekend is.

K. Terpstra